

**LIETUVOS NACIONALINIO DRAMOS TEATRO
2019 METŲ VEIKLOS ATASKAITA**

2020
Vilnius

VADOVO ŽODIS

2019 m. Lietuvos nacionalinis dramos teatras (toliau – LNDDT) vykdė savo veiklą sudėtingomis sąlygomis, tačiau, nepaisant to, pasiekė svarbių rezultatų.

Pirma, Lietuvos nacionalinis dramos teatras, III-IV ketvirčiais visiškai nebeturėdamas savo erdvių spektakliams statyti ir rodyti, labai išplėtė savo veiklos geografiją – net 96 spektaklius parodė išvykose 18 miestų. Lietuvos žiūrovai pamatė net 26 pavadinimų spektaklius. Šie žiūrovai sudarė virš trečdalią visų LNDDT žiūrovų. Tiek daug gastrolių Lietuvoje teatras dar nebuvo surengęs. Palyginimui – įprastas gastrolių skaičius prieš prasidedant teatro atnaujinimo ir modernizavimo darbams siekdavo 25 išvykas.

Antra, net ir neturėdamas erdvių repeticijoms ir spektaklių rodymui, gruodžio mėnesį teatras išleido spektaklio premjerą netradicinėje erdvėje – galerijoje. Spektaklis „Sulėtintai“ žiūrovams buvo pristatytas Nacionalinėje dailės galerijoje ir iškėlė mažai Lietuvoje nagrinėtą temą – prievartą ir smurtą darbo vietoje.

Trečia, LNDDT ir toliau reprezentavo Lietuvos valstybę ir kultūrą svarbiose tarptautinėse erdvėse. Pradedant 8 spektaklių turu po svarbiausius Kinijos miestus, baigiant visai Šiaurės Europos kultūros sklaidai reikšmingu festivaliu „Les Boreales“ Kane (Prancūzija), kuriame Lietuva nuosekliai pristato savo kultūrą ne vieną dešimtmetį. Politiškai reikšmingas ir LNDDT spektaklio parodymas Tbilisio teatro festivalyje.

Dar vienas reikšmingas aspektas 2019 m. LNDDT veikloje – socialinis ir edukacinis teatro veiklų poveikis nedidelėse Lietuvos miestelių bendruomenėse. Ne pirmus metus plėsdamas savo veiklas į regionus, 2019 m. LNDDT skyrė ypatingą dėmesį atokių bendruomenių supažindinimui su kultūriniais projektais, kurių metu buvo itin svarbūs bendruomenės įtraukimo į bendrą veiklą, suvienijimo, atkreipimo į svarbius būtent tos bendruomenės, vietos gyvenimo aspektus momentai – projektai Kalveliuose, Rukainiuose ir Nemenčinėje subūrė vietos bendruomenes įprasminti savo pačių gyvenimus. Kiti edukaciniai renginiai pasiekė tokias vietas kaip Juodupė, Plutiškės, Šilavotas ir t.t. Iš visų edukacinių teatro veiklų daugiau kaip pusė dalyvių sudarė būtent mažų bendruomenių gyventojai – ir vaikai, ir suaugę.

2019 m. toliau vyko teatro atnaujinimo darbai. Atlikti pagrindiniai darbai plečiant teatro rūšį, kuriame bus įrengta nauja teatro rūbinė ir WC, suformuotas naujos Mažosios salės tūris, šiuo metu įrengiamos pastato inžinerijos.

I SKYRIUS STRATEGINIO VEIKLOS PLANO ĮGYVENDINIMAS

PIRMASIS SKIRSNIS KONTEKSTO (APLINKOS) ANALIZĖ

2019 m. LNDDT veiklai esminės įtakos turėjo keli faktoriai: 1) toliau intensyviai vykdyti pastato rekonstrukcijos darbai, 2) gautas finansavimas iš LRKM Profesionaliojo scenos meno Nacionalinės programos ir kūrybinės veiklos bei nuomos išlaidų spektaklių rodymui kompensavimo salių atnaujinimo metu programų, 3) negautas finansavimas daugumai edukacijos projektų iš Lietuvos kultūros tarybos, 4) teatro erdvių trūkumas Vilniuje.

2018 m., teikiant 2019-2021 m. strateginį veiklos planą, preliminariai planuota, jog 2019 m. LNDDT galės naudoti Mažąją salę, tačiau šie planai buvo labai preliminarūs, įvertinus rizikos faktorius dėl vykdomų teatro atnaujinimo darbų. Dėl šių grėsmių buvo suplanuotas labai minimalus žiūrovų skaičius ir kiti teatro veiklos rodikliai, atsižvelgiant į riziką, kad renginiai teatre gali vykdyti ne planuotomis apimtimis. Darbų rangovui koreguojant darbų grafiką, atsižvelgiant į teatro poreikį rodyti spektaklius teatro erdvėse, buvo sudarytos galimybės teatrui rodyti spektaklius Mažojoje salėje iki 2019 m. birželio pabaigos. Tai iš esmės padidino parodytų spektaklių ir žiūrovų skaičių.

Teigiamos įtakos teatro veiklai turėjo tai, kad LR Kultūros ministerija išplėtė kompensuotinių išlaidų, kurias teatras patiria vykdydamas savo veiklą pastato rekonstrukcijos laikotarpiu. Šių išlaidų ir patalpų nuomos spektaklių rodymui kompensavimas sudarė teatrui galimybes pilnavertiškai plėtoti savo veiklą. Spektaklių sklaidai Lietuvoje LNDDT gavo finansavimą ir iš Profesionaliojo scenos meno Nacionalinės programos, tačiau būtent kompensavimo programų mechanizmas leido LNDDT įgyvendinti savo veiklas. 2019 m. kompensuoti 157.387,00 eurai. Tai beveik 5 kartus daugiau nei 2018 m. Palyginimui, iš nacionalinės programos spektaklių sklaidai gauta 75.180,00 eurų. Iš viso iš nacionalinės programos projektams įgyvendinti skirtas 360.000,00 eurų finansavimas, kas yra 13 proc. mažiau nei 2018 m.

Trečia, veiklos rezultatams įtakos turėjo ir tai, jog iš Lietuvos kultūros tarybai teiktų 6 projektų, nepaisant aukštų įvertinimo balų, finansavimą gavo tik vienas edukacijos projektas. Nepaisant to, panaudojus iš kitų šaltinių (Britų taryba) gautą finansavimą ir pasitelkus partnerius, edukacijos projektų įgyvendinta daugiau nei buvo planuota.

Ketvirta, teatro veiklai – t.y. spektaklių rodymo planavimui ir sklaidai, premjerų pristatymui, įtakos turėjo teatro erdvių trūkumas Vilniaus mieste. LNDDT spektakliams, kurie rodomi Didžiojoje scenoje, ją uždarius, galimybės yra labai ribotos. Tai – Lietuvos nacionalinis operos ir baleto teatras, Jaunimo teatras ir Rusų dramos teatras. Pastarieji dramos teatrai dėl įtempto repertuaro negalėjo suteikti tiek galimybių rodyti LNDDT spektaklius, kiek reikėjo, o LNOBT taip pat negalėjo suteikti reikiamų datų LNDDT spektakliui „Lokis“. Kitų spektaklių rodymas Vilniuje buvo taip pat apribotas – Menų spaustuvė negalėjo patenkinti LNDDT poreikių dėl reikiamų datų spektakliams ir repeticijoms.

ANTRASIS SKIRSNIS STRATEGINIŲ TIKSLŲ ĮGYVENDINIMAS

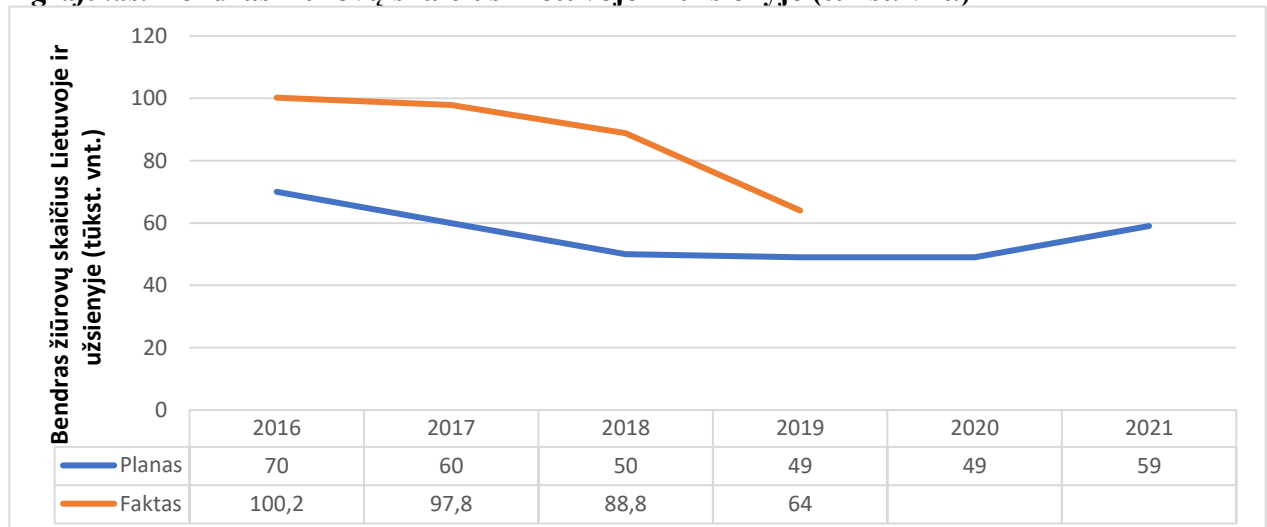
1 strateginis tikslas: Plėtoti nacionalinį teatro meną, ugdyti didesnę teatro poreikį visuomenėje, inicijuoti ir įgyvendinti naujoves teatro meno bei vadybos srityje

1 lentelė. Strateginį tikslą įgyvendinančios programos ir Lietuvos Respublikos atitinkamų metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme patvirtintų asignavimų panaudojimas

Programos kodas	Programos pavadinimas	Asignavimų panaudojimas (tūkst. Eur)			
		Asignavimų planas	Asignavimų planas*, įskaitant patikslinimus ataskaitiniam laikotarpiui	Panaudota asignavimų	Panaudota asignavimų nuo asignavimų, nurodytų asignavimų plane, įskaitant patikslinimus ataskaitiniam laikotarpiui, dalis (proc.)**
1	2	3	4	5	6
01-02	Teatro meno pristatymas	6762,0	7521,7	7454,5	99
<i>Iš jų ES ir kita tarptautinė finansinė parama</i>					

*Asignavimų planas buvo viršytas, kadangi teatras gavo daugiau pajamų įmokų nei planavo – dėl kūrybinės veiklos išlaidų kompensavimo programos teatras galėjo įgyvendinti savo veiklą visu mastu; taip pat maksimaliai išnaudojo teatro erdves, kurių naudojimas buvo planuotas labai minimaliai dėl rekonstrukcijos darbų; pajamas didino ir įvykę dideli užsienio turai.

1 grafikas. Bendras žiūrovų skaičius Lietuvoje ir užsienyje (tūkst. vnt.)

Vietoj planuotų 49 tūkst. žiūrovų spektakliuose ir edukacijos renginiuose apsilankė 64 tūkst. žiūrovų. Kadangi buvo planuota minimali teatro veikla dėl vykstančių teatro pastato atnaujinimo darbų, rodikliai buvo viršyti dėl šių priežasčių:

1. Dėl pakoreguotų teatro atnaujinimo darbų grafiko, maksimaliai 2019 m. I-II ketvirčius eksploatuota teatro Mažoji salė, kurioje rodyti spektakliai (planuota su rizikos faktoriumi, jog salė gali būti bet kuriuo metu uždaryta). Stacionare parodyti net 104 spektakliai, kurie nebuvo planuoti. Jie sulaukė virš 13 tūkst. žiūrovų.

2. Dėl papildomo finansavimo aktyviai vykdytos teatro gastrolės Lietuvoje ir rodyti spektakliai Vilniuje – iš viso parodyti net 96 spektakliai 18-oje Lietuvos miestų, sulaukta virš 33 tūkst. žiūrovų. Palyginus su 2018 m., spektaklių Lietuvoje ir Vilniuje (ne teatre) parodyta net 81 proc. daugiau, žiūrovų padidėjo 52 proc.

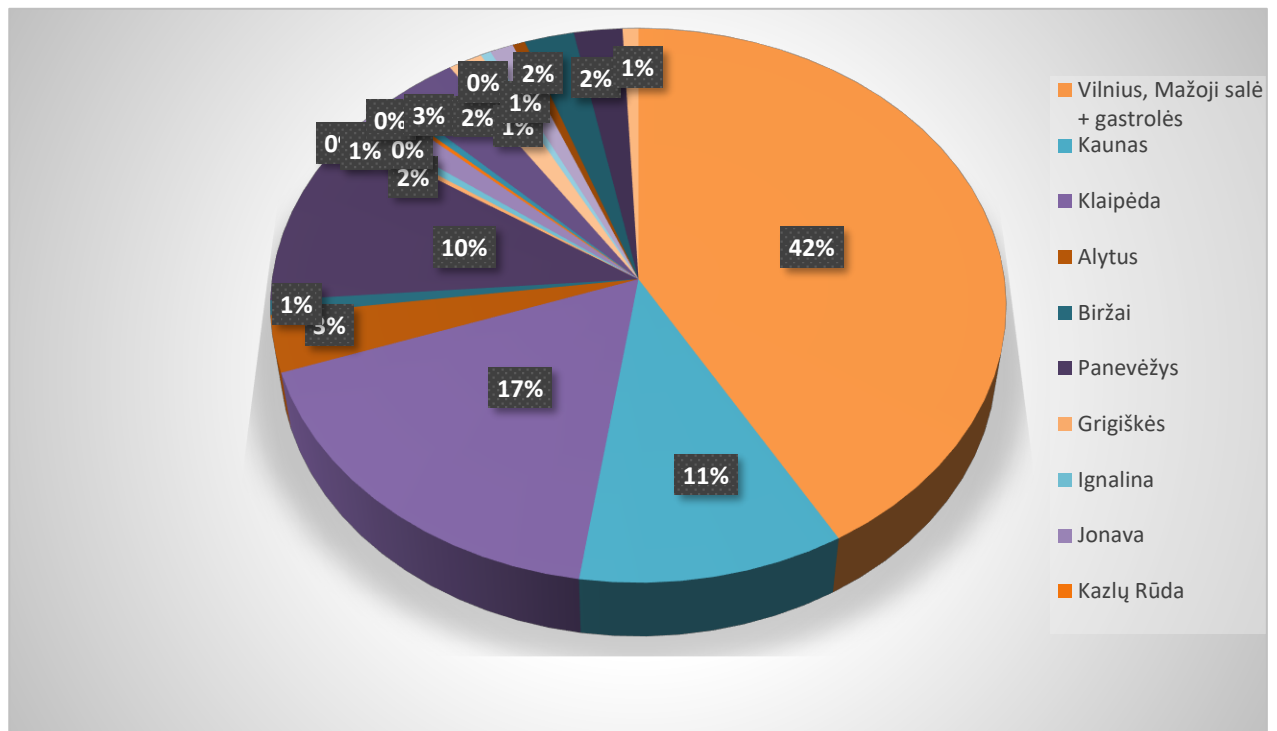
3. Galutinai paaiškėjus užsienio gastrolių planams ir įvykus net keliems dideliems turams Kinijoje ir Prancūzijoje, buvo sulaukta daugiau žiūrovų nei planuota – virš 15 tūkst.

Taigi pagrindinis teatro veiklos efekto vertinimo rodiklis – bendras žiūrovų skaičius Lietuvoje ir užsienyje viršytas 31 proc.

Strateginio programos tikslo – plėtoti nacionalinį teatro meną, ugdyti didesnę teatro poreikį visuomenėje, inicijuoti ir įgyvendinti naujoves teatro meno ir vadybos srityje – prioritetiniai darbai didžiaja dalimi įgyvendinti.

2019 m. buvo planuota parodyti 120 spektaklių Lietuvoje, iš jų – ne Vilniuje – 50.

Šie rodikliai pasiekti ir viršyti: iš viso Lietuvoje LNNT 2019 m. parodė 200 spektaklių. Iš jų – 57 spektaklius už Vilniaus ribų. Be aukščiau išvardintų priežasčių ir faktorių, kodėl šie rodikliai buvo viršyti, prisideda dar vienas – LNNT pristatė užsienio scenos meno kūrinius Lietuvos žiūrovams. Tai buvo 2 režisierės Marinos Davydovos spektakliai, sukurti Vokietijos teatruose, - iš viso net 10 spektaklių rodyimų LNNT ir Menų spaustuvėje.

Naujovės teatro srityje ir poveikis kultūros sričiai

2019 m. LNNT repertuaras pasipildė originalaus mokumentinio žanro spektakliu, kuris, nepaisant temos sudėtingumo, tapo įdomus įvairių socialinių grupių ir amžiaus auditorijai. Kaip ir planuota, bendram kūrybiniam veiksmui buvo suburta kūrybinė grupė iš Lenkijos ir Lietuvos, vadovaujama režisierės Annos Smolar. Jos spektaklio „Sulėtintai“ (buvęs darbinis pavadinimas „Irgi?“) premjera įvyko 2019 m. gruodžio 5 d. Nacionalinėje dailės galerijoje. Spektaklio premjera buvo planuota Anykščiuose, tačiau dėl meninio sumanymo (spektaklis turėjo būti rodomas didelėje galerijos erdvėje) premjera įvyko Nacionalinėje dailės galerijoje. Abi institucijos užmezgė produktyvų bendradarbiavimą, kuris tęsis ir ateinančiais metais (jau numatyti kiti spektaklio „Sulėtintai“ rodymai).

Šiuo metu planuojamos spektaklio gastrolės į Varšuvą bei kitus Lenkijos miestus.

2019 m. užsienyje pristatyti LNNT spektakliai garsino Lietuvos teatrą ir Lietuvą užsienyje, atkreipiant dėmesį į stiprią ir savitą Lietuvos režisūrinę ir aktorinę mokyklą, glaudų bendradarbiavimą su garsiais užsienio režisieriais, kuriančiais naujausius ir įdomiausius savo darbus kartu su mūsų teatro menininkais: aktoriais, šviesų dailininkais, scenografais, kompozitoriais ir kt. Buvo parodyti šie spektakliai:

- „Lokis“ festivalyje „Theaterformen“ Hanoveryje. 2 parodymai.

- „Didvyrių aikštė“ TEART festivalyje Minske, Baltarusijoje. Parodytas 1 kartą.
- „Didvyrių aikštės“ gastrolės Paryžiuje „Les Gemeaux“ teatre. Spektaklis parodytas 8 kartus.
- „Tartiufas“ pristatymas Pekine, Guangzhou, Quanzhou, Shanghai, Xiamen. Spektaklis parodytas 8 kartus. Ne vienerius metus bendradarbiaujantis su viena didžiausių Kinijos scenos meno agentūrų CPAA, LNDT sukūrė žinomumą Lietuvai ir Lietuvos teatrui – režisieriams bei aktoriams, kuriuos Kinijos auditorija jau žino ir pažįsta.
- „Tartiufas“ pristatymas Festivalyje „Baltiskij dom“ Sankt Peterburge, Rusijoje ir Tbilisio teatro festivalyje, Gruzijoje. Spektaklis parodytas po 1 kartą.
- Spektaklio „Tartiufas“ gastrolės „Les Boreales“ festivalyje Kano mieste, Prancūzijoje. Spektaklis parodytas 2 kartus.
- Spektaklio „Duryš“ dalyvavimas „Rudens festivalyje“ Madride. Parodytas 2 kartus.

2019 m. ženkliai papildytas skaitmeninis LNDT archyvas Teatroteka.lt. Jame kaupiama suskaitmeninta informacija apie teatro spektaklius nuo 1940 m. Šiuo metu viešai visiems teatro mėgėjams ir profesionalams pasiekiamame tinklapyje sukaupta virš 10,9 tūkst. skaitmeninių eksponatų. Šis projektas 2019 m. vyko bendradarbiaujant su Lietuvos nacionaline Martyno Mažvydo biblioteka. Šis tęstinis projektas svarbus informacijos apie LNDT kaupimo, skaitmeninimo ir viešinimo aspektais – 1940 m. pradėjęs veikti teatras yra svarbi Lietuvos kultūros institucija, kurios archyvas tampa prieinamas kultūros tyrėjams ir teatro kritikams, teatro profesionalams ir plačiajai auditorijai. Teatrotekos turinį sudaro eksponatai iš Lietuvos literatūros ir meno archyvo, Lietuvos teatro, muzikos ir kino muziejaus, LNDT archyvo. Projektas bus tęsiamas ir toliau.

Vykdydamas savo misiją plėtoti Lietuvoje teatro meną, LNDT vykdė šiuolaikinės dramaturgijos festivalį „Versmė“, kurio metu buvo vystytos ir žiūrovams pristatytos dvi naujos kūrėjų pjesės – Dovilės Zavedskaitės „Mums nieko neatsitiko“ ir Kristinos Marijos Kulinič „Dedukas“.

Socialiniai kultūriniai projektai

Dėl meninių ir techninių priežasčių 2019 m. LNDT negalėjo pristatyti tiek premjerų ir spektaklių, kiek planuota, minėtuose miestuose (Anykščiuose, Šalčininkuose ir Visagine), todėl didelę dalį vykdytų edukacinių veiklų perkėlė į mažus miestelius, norėdamas mažas regionų bendruomenes, kuriose labai retai arba išvis nevyksta profesionalaus meno renginiai. 2019 m. LNDT įvykdė 101 edukacinį projektą, kuriame dalyvavo 2384 dalyviai. Britų tarybos remtas projektas „Lietuvos vizija 2119“ vyko Nemenčinėje, Rukainiuose ir Kalveliuose. Įvyko 24 kūrybinės dirbtuvės, 3 vieši renginiai, kuriuose iš viso dalyvavo 654 dalyviai. Vaizduotės ir skaitymo skatinimo kūrybinės dirbtuvės „Knyga be paveikslėlių“ vyko 22 miestuose ir miesteliuose. Projektas vykdytas bendradarbiaujant su vietos vaikų dienos centrais, ugdymo įstaigomis, organizacija „Gelbėkit vaikus“. Įvyko 39 dirbtuvės, jose dalyvavo 774 dalyviai. Daugelis paminėtų veiklų vyko su socialiai pažeidžiamiausiomis visuomenės grupėmis – globos namuose augančiais vaikais, atokiose vietovėse gyvenančių bendruomenių nariais.

III SKYRIUS

KITŲ PLANAVIMO DOKUMENTŲ (NURODOMA KOKIŲ) ĮGYVENDINIMAS

Programa įgyvendina:

1. Lietuvos kultūros politikos kaitos gaires, patvirtintas 2010 m. birželio 30 d. Lietuvos Respublikos Seimo nutarimu Nr. XI-977 „Dėl Lietuvos kultūros politikos kaitos gairių patvirtinimo“ ir jose numatytas kaitos kryptis:
 - didinti kultūros prieinamumą visoje Lietuvoje;
 - konceptualiai, kryptingai, siekiant ilgalaikių tikslų skleisti Lietuvos kultūrą užsienyje.
2. Regionų kultūros plėtros 2012-2020 metų programą, patvirtintą Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2011 m. spalio 19 d. įsakymu Nr. IV-639 „Dėl Regionų kultūros plėtros 2012-2020

metų programos patvirtinimo“.

3. Kultūros objektų aktualizavimo 2014-2020 metų programą, patvirtintą Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2014 m. spalio 6 d. įsakymu Nr. IV-711 „Dėl kultūros objektų aktualizavimo 2014-2020 metų programos patvirtinimo“.

4. Profesionaliojo scenos meno veiklos nacionalinę programą, patvirtintą Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2017 m. lapkričio 30 d. įsakymu Nr. IV-1144 „Dėl Profesionaliojo scenos meno veiklos nacionalinės programos ir Profesionaliojo scenos meno veiklos nacionalinės programos nuostatų patvirtinimo“.

5. „Kultūros tarptautiškumo politikos koncepciją“, patvirtintą Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2018 m. gruodžio 18 d. įsakymu Nr. IV-977.

Prisidedama įgyvendinant:

1. 17-os Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo plano 2.4 kryptį „Kultūros paslaugų prieinamumo didinimas visoje Lietuvoje“ ir 2.1 kryptį „Darnios ir kūrybingos asmenybės ugdymas kultūros, meno ir švietimo priemonėmis, kuriant darnią politinę visuomenę ir veiksmingą darbo rinką“ bei 17-os Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo plano darbą 5.5.13 „Lietuvos žinomumo, kultūros sklaidos ir kūrybinio potencialo užsienyje stiprinimas“.

2. Kultūros ministro valdymo srities 2 veiklos prioritetą „Kultūros paslaugų prieinamumo ir kokybės didinimas“ ir 3 veiklos prioritetą „Kūrybingos asmenybės ugdymas kultūros ir meno priemonėmis, kuriant darnią pilietinę visuomenę“ bei pirmąjį strateginį tikslą „Didinti kultūros prieinamumą ir visuomenės dalyvavimą kultūroje, skatinant kultūros raiškos įvairovę bei plėtojant aukštos kokybės kultūros paslaugas“.

Lietuvos nacionalinio dramos teatro
generalinis direktorius

Martynas Budraitis